

БУКВА “Ш” УСІХ ВІТАЄ — ЇХ АЖ ДВІ ШИПШИНА МАЄ

Бінарний урок у 1-му класі

Тетяна ВІЛЬЧИНСЬКА, вчитель-логопед,
Лілія ФЕДОРОВИЧ, учителька початкових класів,
Рівненська гуманітарна гімназія

Кількість дітей, які мають проблеми з фонематичним слухом, зростає. Наслідком цього є і неправильна вимова звуків, і неправильне написання слів. Тож співпраця вчителя початкових класів і логопеда має важливе значення для подолання зазначених проблем. До вашої уваги — зразок саме такої злагодженої взаємодії двох фахівців при вивченні нового звука і букви.

Тема. Звук [ш]. Письмо малої букви “ш”. Шипшина — лікарська рослина.

Очікувані результати:

- учень/учениця правильно артикулює звук [ш] у складах, словах і реченнях;
- пише рядкову літеру “ш”, склади і слова з нею, правильно відтворюючи з’єднання елементів;
- каліграфічно списує з дошки;
- знає лікувальні властивості шипшини;
- робить короткі зв’язні повідомлення;
- бере участь у групових іграх; співпрацює з однокласниками в парі й групі під час виконання завдання;
- дає повні, змістовні, обґрунтовані відповіді на запитання.

Матеріали та обладнання: мультимедійний комплект, презентація, малюнковий план уроку, дощечки Монтессорі, ватман із зображенням шипшини, картки, фішки для побудови звукової моделі, плоди шипшини, “скринька знань”.

Хід уроку

I. Організаційний момент (1–2 хв)

Учитель вітається з дітьми, просить їх усміхнутися одне одному і промовляє такі рядки.

Хто не скиглить, а сміється,
Тому все в житті вдається,
Той долає всі вершини.
Сміх — спасіння для людини!

II. Мотивація навчальної діяльності (3–4 хв)

1. Бесіда за змістом слайда

На слайді — зображення Вітереця.

— Сьогодні до нас залетів Вітерець і залишив ось таку записку (учитель читає її з дошки).

*Зранку я трохи посумів, налякав миску
і догнав свідку масинку.*

— Хто-небудь його зрозумів?

Діти відповідають: *хтось каже, що ні, а хтось, що так.*

— Чому думки розділилися?

— Мені здається, що він не вміє вимовляти звук [ш]. Доведеться нам його повчити.

2. Вправа “Очікування”

За малюнковим планом та записами, представленими на дошці, діти розповідають про свої очікування щодо роботи на уроці.

Орієнтовний зміст плану

- Я хочу навчитися ...
- Я хочу дослідити ...
- Я хочу розвивати ...
- Я хочу відчувати ...

Учитель повідомляє про свої очікування від уроку.

III. Повідомлення теми уроку (1–2 хв)

— Пригадайте, кому ми збиралися допомогти.

Діти пригадують зустріч з Вітерцем і свої плани щодо нього.

— Сьогодні ми будемо вчитися правильно вимовляти звук [ш] і писати малу букву “ш”.

IV. Робота з теми уроку (25–27 хв)

1. Спостереження за утворенням звуку [ш]

Відповідно до представленого слайда діти відстежують артикуляцію звуку [ш].

Вимова звуку [ш]

- губи трохи витягнуті вперед;
- зуби трохи розкриті;
- широкий кінчик язика піднімається до твердого піднебіння.

— Подмухайте на долоньку. Що ви відчуваєте?

Діти відповідно артикують звук, дмухають і розповідають про свої відчуття.

2. Артикуляційна зарядка

Наступні вправи учні виконують, як показано на слайді. Вони вимовляють звук [ш] спершу як легенький вітерець, потім — як швидкий вітер, а наостанок — як сильний вітрисько.

3. Гра “Упіймай звук [ш]”

— Цю гру пропонує нам Вітерець. Разом з ним ми розглянемо наступний слайд. Я прочитаю вам вірш, а ви, почувши у слові звук [ш], маєте плеснути в долоні.

Шепче вітер:

— Ша, ша, ша!

Шубку білочка знайшла!

Шелестить трава похила:

— Шубку білочка купила!

Шепчеш ти і вірю я:

— Шубка в білочки своя!

Ганна Чубач

4. Хорове читання вірша

Діти читають вірш тричі, вимовляючи всі звуки чітко. Темп щоразу пришвидшують.

5. Вправа “Заучуємо вірш” (робота в парах)

Діти по чергово розповідають вірш одне одному, чітко артикуючи звук.

6. Закріплення вивченого

Педагог просить дітей назвати перший звук кожного слова, яким розпочинається рядок.

— Зверніть увагу, що при вимові цього звуку кінчик язика піднімається до піднебіння. Якщо піднесете долоню до рота, відчуєте теплий струмінь повітря. (Учні перевіряють.)

— Якою ж буквою ми позначаємо цей звук?

Діти відповідають.

Учитель дає завдання створити звукову схему слова “вірш”. По закінченні роботи проводить перевірку.

7. Відгадування загадки

Діти читають загадку зі слайда, відгадують її.

Тиша, шум і комиші,

Шуба, шапка і шипшина,

Шишка, каша та лапша

Мають спільну букву... (“ш”).

8. Ознайомлення з буквою “ш”

Педагог демонструє слайд з друкованою і рукописною буквами “ш” і просить знайти, що у них є спільного і відмінного.

9. Письмо малої букви “ш”

Орієнтовний хід роботи

- Написання літери у повітрі.
- Написання літери на долоні.
- Написання літери на дощечках Монтесорі (за бажанням).
- Написання літери у зошитах.
- Письмо у зошитах складів і слів після показу та пояснення вчителем.

10. Робота із запискою Вітереця

— Завдяки вашій допомозі Вітерець навчився вимовляти звук [ш], і тепер він хоче разом з вами виправити помилки у своїй записці.

Діти разом з учителем читають записку, замінюючи букву “с” буквою “ш”:

Зранку я трохи пошумів, налякав мишку і догнав швидку машинку.

11. Пальчикова гімнастика

Діти за вчителем повторюють вірш, виконуючи названі вправи.

Шматок сальця шукає мишка,

(Швидко “бігають” пальцями по парті.)

У нашій шафі шарудить.

(Легенько шкрябають парту.)

Як шмигоне на мишку кішка!

(Стискають і розтискають кулаки.)

А мишка — шуст у шпарку вміть!

(Складають руки в замок.)

Наталія Забіла

**Добру справу шипшина зробила —
Нас із буквою “ш” подружила.**

(Фото надіслане автором)

Оригінальні зошити від авторів інтегрованих підручників

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

- ☀ Робочий зошит № 1
- ☀ Робочий зошит № 2
- ☀ Зошит з інформатики
- ☀ Зошит для діагностичних робіт

2
КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

- ☀ Зошит з розвитку зв'язного мовлення
- ☀ Тренажер з правопису: зошит № 1 і зошит № 2

SvitDovkola.org

Замовляйте комплект робочих зошитів для 2-го класу:

☎ (067) 504 5022, (050) 761 7259

@ books@dvsvit.com.ua

СВІТ
ВІСНИЦЬО